

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/216
KARAR NO : 2021/250
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 4. ve 27. maddeleri uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesinin gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : H.T.
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı 1 I dır 1 Tarım ve Orman Müdürlü ü
Vekili : Av. .K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. I dır li Merkez lçesi Kadıkı lak Köyü sınırları içerisinde 125 ada 5 parsel numaralı mera alanının bir kısmının karpuz ekilmek suretiyle davacı tarafından i gal edildi inin bildirilmesi üzerine, I dır Valili i 1 dare Kurulunun 24/06/2020 tarihli ve 13 sayılı kararıyla, 3091 sayılı Ta ınmaz Mal Zilyedli ine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun uyarınca davacının devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan meraya ekim yapmak suretiyle i gal ve tecavüzde bulundu u anla ıldı ndan, davacının tecavüzünün men edilerek ta ınmazın Kadıkı lak Köyü Muhtarlı na teslimine karar verilmi , 1 Mera Komisyonunun 13/08/2020 tarihli ve 2020/15 sayılı kararı ile, 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 4. ve 27. maddeleri uyarınca i gal edilen alanın eski haline getirilmesi için hesaplanan 13.596TL bedelin davacı tarafından ödenmesine karar verilmi , I dır Valili i 1 Tarım ve Orman Müdürlü ünün 20/08/2020 tarih ve ...-2322505 sayılı yazısı ile davacıya bildirilmi tir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. I dır Sulh Ceza Hâkimli i 29/12/2020 tarihli ve D. No.2020/2039 sayılı kararı ile, itiraza konu kararın idarenin tek taraflı hukuki bir i lemi oldu u, ortada idari para cezasını içeren bir i lemin bulunmadı ı, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi uyarınca ba vurunun çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

4. Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tir.

B. dari Yargıda

5. Erzurum 3. dare Mahkemesi 12/03/2021 tarihli ve E.2021/272 sayılı kararı ile, dava konusu i lemin dayana ı 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 4. maddesinde, “.....yapılan veya yapılacak olan masraflar sebebiyet verenlerden tahsil edilir” ifadesinin, davalı idarece idari para cezası niteli inde oldu u kabul edilerek i lemin tesis edildi i, 4342 sayılı Kanun'da idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmedi i ve bu idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden

biri oldu u, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı hükmü uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin dikkate alınması gerekti i açıklanarak, dava konusu idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmeye kadar ertelenmesine karar vermi tir.

III. LG L HUKUK

6. 4342 sayılı Kanun'un "Amaç" ba lıklı 1.maddesi öyledir:

"Bu Kanunun amacı; daha önce çe itli kanunlarla tahsis edilmi veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kı lak ve kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidini köy veya belediye tüzel ki ilikleri adına tahsislerinin yapılmasını, belirlenecek kurallara uygun bir ekilde kullandırılmasını, bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesini, korunmasını ve gerekti inde kullanım amacının de i tirilmesini sa lamaktır."

7. "Mera, Yaylak ve Kı lakların Hukuki Durumu" ba lıklı 4.maddesi öyledir:

"Mera, yaylak ve kı lakların kullanma hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye aittir. Bu yerler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Komisyunun henüz görevine ba lamadı ı yerlerde, evvelce çe itli kanunlar uyarınca yapılmı olan tahsislere ve teessüs etmi teamüllere göre; mera, yaylak ve kı lakların köy veya belediye halkı tarafından kullanılmasına devam olunur.

Mera, yaylak ve kı laklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dı nda kullanılamaz, zaman a ımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz. Ancak, kullanım hakkı kiralanabilir. Kiralama ilkeleri yönetmelikle belirlenir.

(De i ik dördüncü fıkra: 27/2/2013-6443/1 md.) Amaç dı ı kullanılmak suretiyle vasıfları bozulan mera, yaylak ve kı lakları tekrar eski konumuna getirmek amacı ile yapılan veya yapılacak olan masraflar sebebiyet verenlerden tahsil edilir. Yapılan masraflar kar ılı ı tahsil edilen tutarlar genel bütçeye, yapılacak olan masraflar kar ılı ı tahsil edilen tutarlar ise il müdürlüklerince hazırlanan ıslah projelerine uygun olarak o yerin ıslah çalı malarında kullanılmak üzere köy sandı nda veya belediye bütçesinde açılacak hesaba gelir kaydedilir.

Umuma ait çayır ve otlak yerlerinin kullanılmasında ve bunlardan faydalanılmasında mera yaylak ve kı laklara ili kin hükümler uygulanır."

8. "Komisyon ve Teknik Ekipler" ba lıklı 6. maddesi öyledir:

"(De i ik birinci fıkra: 19/4/2018-7139/37 md.) Mera, yaylak ve kı lakların tespit, tahdit ve tahsisi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nca yapılır. Bu amaçla valinin görevlendirece i bir vali yardımcısı ba kanlı nda; Bakanlık il müdürü, Bakanlık il müdürlü ünden konu uzmanı bir ziraat mühendisi, Devlet Su leri Genel Müdürlü ü yetkili temsilcisi, Orman Genel Müdürlü ü yetkili temsilcisi, ilgili köy veya mahalle muhtarı, defterdarlıktan veya bulunamaması halinde vali tarafından görevlendirilecek bir hukukçu, Milli Emlak Müdürlü ünden bir temsilci, Kadastro Müdürlü ünden bir teknik eleman, Ziraat Odası Ba kanlı ndan bir temsilci ve ilgisine göre genel kolluk biriminde görevli bir temsilci olmak üzere on bir ki iden olu an bir komisyon kurulur.

Komisyonlar valilik onayı ile olu turulur. Vali yardımcısının bulunmadı ı durumlarda komisyona Bakanlık il müdürü veya görevlendirece i konu uzmanı bir ziraat mühendisi ba kanlık eder.

Mera, yaylak ve kı lak varlı ı ile hayvancılık potansiyeli dikkate alınarak ihtiyaç duyulan il merkezi ve ilçelerde komisyona ba lı olarak çalı acak ve tespit, ölçme, harita yapma ve yer gösterme çalı malarını yapmak üzere "Teknik Ekipler" olu turulur.

(De i ik dördüncü fıkra: 27/5/2004-5178/1 md.) Bu ekipler; Bakanlık il veya ilçe müdürlü ünden bir ziraat mühendisi, Köy Hizmetleri l Müdürlü ünden bir ziraat mühendisi veya teknik eleman, Kadastro Müdürlü ünden bir teknik eleman, Millî Emlak Müdürlü ünden bir temsilci, orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırı meraları ile ilgili olarak bir orman mühendisi, 22.11.1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun uygulama alanlarında Tarım Reformu Te kilatından bir ziraat mühendisi ile meradan yararlanan köy ise köyün muhtarı, belediye ise belediye temsilcisi ile komisyonun teklifi ve valinin onayı ile seçilen iki mahallî bilirki iden olu ur.

Teknik ekipler ilçelerde kaymakamın, illerde komisyonun teklifi ve valinin onayı ile olu turulur.

Komisyon ve teknik ekiplerin çalı ma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.”;

9. “Mera, Yaylak ve Kı lakların Korunması” ba lıklı 19. maddesi öyledir:

“Muhtarlar ve belediye ba kanları; mera, yaylak ve kı lakların ve sınır i aretlerinin korunmasından ve ayrıca tahsis amacına göre en iyi ekilde kullanılmasının sa lanmasından sorumludur. Muhtarlar ve belediye ba kanları ayrıca, geli tirme projelerinde öngörülen hususların yerine getirilmesinde, kamu görevlilerine yardımcı olmakla görevli ve sorumludurlar.

Bu amaçla ilgili köy ve belediyelerde "Mera Yönetim Birlikleri" kurulur. Mera Yönetim Birliklerinin kurulu ve çalı ma esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

Muhtarlar ve belediye ba kanları, mera, yaylak ve kı laklara tecavüz oldu u takdirde durumu derhal Bakanlık il veya ilçe müdürlü üne, il ve ilçe müdürlükleri de valilik veya kaymakamlı a bildirmekle yükümlüdürler. Bu makamlarca 3091 sayılı Ta ınmaz Mal Zilyedli ine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun veya 2886 sayılı Devlet hale Kanununun 75 inci maddesi uyarınca gerekli i lemler yapılır.”;

10. “Yükümlülükleri Yerine Getirmeyenler” ba lıklı 27. maddesi ise öyledir:

“26 ncı maddede öngörülen hususlara riayet etmeyen ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin mera, yaylak ve kı laklardan yararlanma hakları, Bakanlık ta ra te kilatının teklifi ve valilik onayı ile en az 7 gün, en çok 30 gün süre ile geçici olarak, aynı fiilin tekrarı halinde ise yararlanma hakkı bir otlatma dönemi için iptal edilir.

Yasaklanmı yerlerde hayvanlarını otlatmaya devam edenlerle mera, yaylak ve kı lak arazisini sürmek sureti ile tahrip edenler ve izinsiz in aat yapanlar hakkında, valilik tarafından 3091 sayılı Ta ınmaz Mal Zilyedli ine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ile Türk Ceza Kanununun 513 üncü ve devamı maddelerine göre gerekli kanuni i lem yapılır.

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiilleri i leyenleri zamanında duyurmayan muhtar, belediye ba kanı gibi bu Kanunun uygulanmasında görev ve sorumluluk verilen ki iler hakkında, genel hükümlere göre i lem yapılır.”

11. Öte yandan; 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle de i tirilen 3. maddesi öyledir:

“ (1) Bu Kanunun;

a) darî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır”;

12. Kanun'un “Ba vuru yolu” ba lıklı 27. maddesinin birinci fıkrası ise öyledir:

“ dari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

13. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

15. Dava, köy merasında, davacı tarafından ekim yapılmak suretiyle, meranın amacı dı ında kullanılması nedeniyle, Mera Kanunu'nun 4. ve 27. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmı tır.

16. Olayda, davacı tarafından köy merasının ekim yapılmak suretiyle amacı dı ında kullanıldı ının tespit edilmesi üzerine, I dır l Mera Komisyonu tarafından, Mera Kanunu'nun 4. ve 27. maddeleri uyarınca davacı adına 13.596 TL idari para cezası verildi i, davacının da, para cezasının iptali istemiyle dava açtı ı, dava konusu i leme dayanak gösterilen 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 4. maddesinde, “ Amaç dı ı kullanılmak suretiyle vasıfları bozulan mera, yaylak ve kı lakları tekrar eski konumuna getirmek amacı ile yapılan veya yapılacak olan masraflar sebebiyet verenlerden tahsil edilir.....” ifadesinin, davalı darece idari para cezası niteli inde oldu u kabul edilerek i lemin tesis edildi i, 4342 sayılı Kanun'da da idari para cezasına kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemenin bulunmadı ı anla ılmı tır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı anla ılmaktadır.

18. Görev kuralları kamu düzenine ili kin oldu undan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak do mayaca 1; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmi e de etkili olaca 1, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

19. Davanın açıldı 1 andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmi ise, (davanın açıldı 1 anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekece i; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, de i ikli in yürürlü e girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanaca ına dair intikal hükümlerinin varlı 1 halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyece i açıktır.

20. Di er taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmı , bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmi ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

21. ncelenen uyu mazlıkta, öngörülen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 4342 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i anla ılımtır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı belirtildi inden, idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Erzurum 3. dare Mahkemesince yapılan ba vurunun kabulü ile, I dır Sulh Ceza Hâkimli ince verilen 29/12/2020 tarihli ve D. No.2020/2039 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Erzurum 3. dare Mahkemesince yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile, I dır Sulh Ceza Hâkimli ince verilen 29/12/2020 tarihli ve D. No.2020/2039 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN